

ที่ ทส 0306/ 907

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ 10400

I พฤษภาคม 2546

เรื่อง ขออนุมัติการให้สัตยาบันตามข้อตกลงอาเซียนด้านมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จำนวน 100 ชุด
2. (ร่าง) แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง จำนวน 100 ชุด

1. เรื่องเดิม

1.1 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2545 เห็นชอบและอนุมัติให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ร่วมลงนามในข้อตกลงอาเซียนด้านมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution) และเห็นชอบในหลักการกับการให้สัตยาบัน (Ratify) ต่อข้อตกลงดังกล่าวฯ แต่ให้การให้สัตยาบันเพื่อให้ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกโดยสมบูรณ์ ให้กระทำต่อเมื่อประเทศไทยมีความพร้อมในทางปฏิบัติ

1.2 ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในข้อตกลงด้านมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2545 ณ ประเทศมาเลเซีย โดยมี ฯพณฯ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ นายชัยศิริ อนุमान เป็นผู้แทนประเทศไทยร่วมลงนาม

1.3 การเตรียมพร้อมในทางปฏิบัติสำหรับประเทศไทยในการดำเนินการตามข้อตกลงอาเซียน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 18 และ 25 ธันวาคม 2545 ในการจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง (National Master Plan for Controlling the Open Burning) เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการรองรับนโยบายการควบคุมการเผาในที่โล่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการนำนโยบายการควบคุมการเผาในที่โล่งไปใช้เป็นยุทธศาสตร์ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลด และแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาในที่โล่ง และเพื่อเป็นการเตรียมแผนงานและมาตรการรองรับข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน และการให้สัตยาบันตามข้อตกลง โดย กรมควบคุมมลพิษ ได้นำเสนอ (ร่าง) แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง และการให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียน เสนอต่อ คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในคราวประชุม

ครั้งที่.../

ครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2546 ซึ่งที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบ (ร่าง) แผนแม่บท และให้นำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาต่อไป

1.4 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรมควบคุมมลพิษ ได้นำเสนอ (ร่าง) แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง และการให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน เสนอต่อ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2546 ซึ่งที่ประชุมได้มีมติในการให้ความเห็นชอบการให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียน ดังนี้

1) เห็นชอบ (ร่าง) แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปจัดทำแผนปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

2) เห็นชอบให้ประเทศไทยร่วมให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียนว่า มลพิษจากหมอกควัน ข้ามแดน และมอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้ดำเนินการให้สัตยาบันต่อไป

2. สรุปสาระสำคัญของข้อตกลงอาเซียนด้านมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน

ข้อตกลงฯ มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ คือ เพื่อป้องกันและติดตามตรวจสอบมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน อันเป็นผลเนื่องมาจากไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า ซึ่งควรจะต้องดำเนินการให้ลดลง โดยอาศัยความพยายามร่วมกันในประเทศ และความร่วมมือเป็นอย่างมากในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของข้อตกลงฯ ประเทศภาคีจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับทั่วไปดังนี้

1) ร่วมมือในการพัฒนาและดำเนินการมาตรการ เพื่อป้องกันและติดตามตรวจสอบมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนที่เป็นผลมาจากไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า ซึ่งควรดำเนินการให้ลดลง โดยกฎระเบียบการเกิดไฟไหม้ ระบุไฟ การพัฒนาระบบการติดตามตรวจสอบ ระบบการวิเคราะห์ และระบบเตือนภัยล่วงหน้า การแลกเปลี่ยนสารสนเทศและเทคโนโลยี และจัดให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2) หากมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนมีแหล่งกำเนิดในพื้นที่ของประเทศภาคีและประเทศที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากมลพิษหมอกควันข้ามแดนนั้น การขอข้อมูลหรือคำปรึกษาหารือที่เกี่ยวข้อง ประเทศภาคีต้นเหตุจะต้องตอบสนองอย่างทันที่ซึ่งโดยตระหนักถึงการลดผลสืบเนื่องของมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนให้เกิดน้อยที่สุด

2.2 การดำเนินการการติดตามตรวจสอบ ประเทศภาคีแต่ละประเทศจะดำเนินการมาตรการต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อติดตามตรวจสอบพื้นที่ที่อาจเกิดไฟไหม้ได้ทุกที่ ไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่าทั้งหมด สภาพแวดล้อมที่นำไปสู่ไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่าดังกล่าว และมลพิษจากหมอกควันซึ่งเกิดจากไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่านั้น และการแต่งตั้งหน่วยงาน 1 หน่วยงานหรือมากกว่านั้น เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์ติดตามตรวจสอบแห่งชาติ (National Monitoring Center) ซึ่งจะดำเนินการติดตามตรวจสอบ ทั้งนั้นการติดตามตรวจสอบให้เป็นไปตามวิธีการของประเทศภาคีนั้น ๆ รวมถึงหากเกิดไฟไหม้ขึ้นประเทศภาคีจะดำเนินการให้ทันทีทันใดเพื่อควบคุมและดับไฟนั้น

2.3 การป้องกัน ประเทศภาคีแต่ละประเทศจะดำเนินการมาตรการป้องกันและ ควบคุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน ทั้งนี้รวมถึง

- 1) พัฒนาและบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายและกฎระเบียบอื่น ๆ ตลอดจนพัฒนาและดำเนินแผนงานและยุทธการส่งเสริมนโยบายห้ามการเผาโดยสิ้นเชิง เพื่อรับมือกับไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า ซึ่งควรจะต้องดำเนินการให้ลดลง โดยที่ส่งผลให้เกิดมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (โดยประเทศไทยสามารถที่จะเลือกใช้มาตรการทางกฎหมาย หรือกฎระเบียบอื่น ๆ)
- 2) พัฒนานโยบายอื่นที่เหมาะสม เพื่อสกัดกั้นกิจกรรมที่อาจส่งผลให้เกิดไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า
- 3) ระบุและติดตามตรวจสอบพื้นที่ที่อาจเกิดไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่าได้
- 4) เสริมสร้างความแข็งแกร่งในการจัดการไฟ การดับไฟ และการประสานงาน เพื่อป้องกันการเกิดไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่าในระดับท้องถิ่น
- 5) ส่งเสริมการศึกษาและการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้กับสาธารณชน รวมทั้งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการไฟ เพื่อป้องกันไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟป่า ตลอดจนมลพิษจากหมอกควันที่เกิดขึ้นจากไฟเหล่านี้
- 6) ส่งเสริมและใช้ภูมิปัญญาและวิถีปฏิบัติของท้องถิ่น เพื่อป้องกันและการจัดการไฟ
- 7) ให้แน่ใจว่ามาตรการทางกฎหมาย การบริหาร [และ/หรือ] [หรือ] มาตรการที่เกี่ยวข้องอื่นถูกนำมาใช้เพื่อควบคุมการเผาในที่โล่งแจ้ง เพื่อป้องกันการใช้ไฟเพื่อปรับพื้นที่ (โดยประเทศไทยสามารถที่จะเลือกใช้มาตรการทางกฎหมาย การบริหาร หรือมาตรการที่เกี่ยวข้องอื่นได้

2.4 ข้อตกลงฯ นี้จะมีผลบังคับใช้หลังจากกำหนด 60 วัน ที่ประเทศภาคีอาเซียนจำนวน 6 ประเทศได้ให้สัตยาบัน การยอมรับ การรับรอง หรือเข้าเป็นภาคีแล้ว

3. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านหมอกควัน (ASOEN-Haze Technical Task Force) ครั้งที่ 20 เมื่อวันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ 2546 ที่ประเทศฟิลิปปินส์ และการประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนด้านหมอกควัน (ASEAN Ministerial Meeting on Haze - AMMH) ครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2546 ที่ กรุงเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันเร่งเตรียมการภายในประเทศเพื่อให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียนด้านมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน เพื่อให้ข้อตกลงฯ มีผลบังคับใช้โดยเร็ว โดยในขณะนี้ประเทศสมาชิกอาเซียน 5 ประเทศที่ได้ดำเนินการให้สัตยาบันเรียบร้อยแล้วได้แก่ ประเทศบรูไน มาเลเซีย พม่า สิงคโปร์ และเวียดนาม

4. ความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

4.1 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาแล้วเห็นว่าการให้สัตยาบันตามข้อตกลงอาเซียน เรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน เป็นการแสดงถึงความร่วมมือและความจริงจังของประเทศไทยในการดำเนินการตามข้อตกลงอาเซียน และเป็นการแสดงถึงความร่วมมือของกลุ่มอาเซียนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน ซึ่งการให้สัตยาบันไม่ได้ก่อให้เกิดภาระผูกพันใด ๆ ในเรื่อง การออกกฎระเบียบในทันทีทันใด เนื่องจากตามข้อตกลงอาเซียน ในส่วนของ Article 4 (3) " 3. Take legislative, administrative and/or other measures to implement their obligations under this agreement" และในส่วน

ของ Article 9 (g) " g. Ensuring that legislative, administrative and/or other relevant measures are taken to control open burning and to prevent land clearing using fire" ประเทศไทยได้มีการใช้คำแปลงตีความ (Interpretative Declaration) ของความหมายของคำว่า "and/or" คือ " for Thailand, the expression "and/or" in Article 4 (3) และ 9 (g) of the Agreement means "or" " ซึ่งการแปลงตีความดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีความยืดหยุ่นในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเผาในที่โล่ง นอกจากนี้การให้สัตยาบันตามข้อตกลงอาเซียนจะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินมาตรการภายในประเทศในการติดตาม ควบคุม และป้องกันการเกิดไฟบนพื้นดิน การเผาในที่โล่ง และไฟฟ้า ซึ่งเป็นผลดีด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการลดปริมาณสารมลพิษและฝุ่นละอองในบรรยากาศ ซึ่งในขณะนี้ประเทศไทยมีความพร้อมในการให้สัตยาบันตาม (ร่าง) แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง ซึ่งจะได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปจัดทำแผนปฏิบัติการต่อไป

4.2 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2546 เห็นชอบ (ร่าง) แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง และเห็นชอบให้ประเทศไทยร่วมให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียนด้านมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนโดยมอบหมายให้ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้ดำเนินการให้สัตยาบันต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย 1)

5. สรุปข้อเสนอเพื่อเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

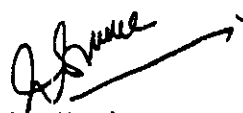
5.1 ให้ความเห็นชอบตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในคราวประชุม ครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2546

1) เห็นชอบ (ร่าง) แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปจัดทำแผนปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย 2)

2) เห็นชอบให้ประเทศไทยร่วมให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียนด้านมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน และมอบหมายให้ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้ดำเนินการให้สัตยาบันต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและอนุมัติตามข้อ 5 เพื่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จักได้ดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

โทรศัพท์ 0 2298 2382-5

โทรสาร 0 2298 2357

มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2546

เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2546

วาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

4.1 การให้สัตยาบันตามข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน
(ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution)

มติ

- 1) เห็นชอบร่างแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปจัดทำแผนปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
- 2) เห็นชอบให้ประเทศไทยร่วมให้สัตยาบันต่อ ข้อตกลงอาเซียนด้านมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน และมอบหมายให้ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้ดำเนินการให้สัตยาบันต่อไป

เรื่องเพื่อพิจารณา

การให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution)

เรื่องเดิม

1. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2545 เห็นชอบและอนุมัติให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ร่วมลงนามในข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution) และเห็นชอบในหลักการกับการให้สัตยาบัน (Ratify) ต่อข้อตกลงดังกล่าว แต่ในการให้สัตยาบันเพื่อให้ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกโดยสมบูรณ์ ให้กระทำต่อเมื่อประเทศไทยมีความพร้อมในทางปฏิบัติ

2. ประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ได้ร่วมลงนามในข้อตกลงอาเซียน เรื่อง มลพิษจากหมอกควันข้ามแดนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2545 ที่ประเทศมาเลเซีย โดยมี ฯพณฯ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ นายชัยสิทธิ์ อนุะมาน เป็นผู้แทนประเทศไทยร่วมลงนามในข้อตกลงฯ ดังกล่าว

3. การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เป็นทางการ (Informal ASEAN Ministerial Meeting on the Environment – IAMME) ครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 20 – 21 พฤศจิกายน 2545 ณ กรุงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ประชุมได้รับทราบรายงานความก้าวหน้าของการให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Trans-boundary Haze Pollution) และเห็นชอบให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเร่งเตรียมการภายในประเทศเพื่อให้สัตยาบันต่อข้อตกลงฯ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 ก่อนพิธีเปิดตัวปีสิ่งแวดล้อมอาเซียน (ASEAN Environment Year – AEY 2003) อย่างเป็นทางการในวันที่ 3 มีนาคม 2546 ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการกำกับแผนงานและมาตรการในการรองรับนโยบายการห้ามเผาในที่โล่งแจ้ง จัดการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ 2/2545 เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2545 เพื่อรายงานผลการเข้าร่วมลงนามของประเทศไทย และพิจารณาแต่งตั้งหน่วยงาน 3 หน่วยงาน เพื่อทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่แห่งข้อตกลงนี้ เพื่อประสานการทำงานร่วมกับศูนย์ประสานงานการควบคุมมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนแห่งอาเซียน (ASEAN Coordination Center for Transboundary Haze Pollution Control) ได้แก่

- 1.1 ศูนย์ติดตามตรวจสอบแห่งชาติ (National Monitoring Center) ดำเนินการในการติดตามตรวจสอบพื้นที่ที่อาจเกิดไฟไหม้ ไฟป่า สภาพแวดล้อมที่อาจนำไปสู่การเกิดไฟบนพื้นดิน และหมอกควันที่เกิดจากไฟไหม้ในที่โล่งและไฟป่า

1.2 หน่วยงานกลางประสานการดำเนินการ (Focal Point) ดำเนินการประสานงานรับส่งข้อความสื่อสาร ภายใน และระหว่างศูนย์ประสานงานการควบคุมมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนแห่งอาเซียน

1.3 หน่วยงานที่มีอำนาจ (Competent Authorities) หมายถึงหน่วยงานที่ประเทศภาคีมอบหมายให้ใช้อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการกิจตามข้อตกลงนี้

ในการพิจารณาดังหน่วยประสานงานทั้ง 3 หน่วย คณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติมอบหมายให้ กรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินการ (Focal Point) สำหรับศูนย์ติดตามตรวจสอบแห่งชาติ (National Monitoring Center) และหน่วยงานที่มีอำนาจ (Competent Authorities) หลังจากทิสวนราชการได้มีการปฏิรูประบบราชการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะมีการพิจารณามอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบต่อไป ทั้งนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการอาเซียน เพื่อทราบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษได้จัดประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง (National Master Plan for Controlling the Open Burning) เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2545 และวันที่ 25 ธันวาคม 2545 เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ เพื่อใช้ในการรองรับนโยบายการควบคุมการเผาในที่โล่ง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้มีการนํานโยบายการควบคุมการเผาในที่โล่งไปใช้เป็นยุทธศาสตร์ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อป้องกัน ลด และแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาในที่โล่ง และเพื่อเป็นการเตรียมแผนงานและมาตรการรองรับข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution)

ความเห็นของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรมควบคุมมลพิษ ได้นำเรื่องมาให้ สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน เสนอต่อ คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในคราวประชุมครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2546 ซึ่งที่ประชุมได้มีมติในการให้ความเห็นชอบการให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียน ดังนี้

1. เห็นชอบร่างแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง โดยมอบหมายให้ กรมควบคุมมลพิษ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงรายละเอียดเป้าหมายของการจัดการเศษวัสดุจากภาคการเกษตรมาใช้เป็นพลังงานชีวมวลให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และปรับปรุงแก้ไข ยุทธศาสตร์การจัดการขยะมูลฝอย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย การลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติโรงงานฯ และให้นำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

2. เห็นชอบให้นำเสนอ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบในการที่ ประเทศไทยจะให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียนด้านมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนและมอบหมายให้ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้ดำเนินการให้สัตยาบันให้ทันตามกำหนดภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 ต่อไป

ความเห็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาแล้วเห็นว่าการให้สัตยาบันตามข้อตกลงอาเซียน เรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน เป็นการแสดงถึงความร่วมมือและความจริงจังของประเทศไทยในการดำเนินการตามข้อตกลงอาเซียน และเป็นการแสดงถึงความร่วมมือของกลุ่มอาเซียนในการแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันข้ามแดน ซึ่งการให้สัตยาบันไม่ได้ก่อให้เกิดภาระผูกพันใดๆ ในเรื่องการออกกฎระเบียบในทันทีทันใด เนื่องจากตามข้อตกลงอาเซียน ในส่วนของ Article 4 (3) " 3. Take legislative, administrative and/or other measures to implement their obligations under this agreement" และในส่วนของ Article 9 (g) " g. Ensuring that legislative, administrative and/or other relevant measures are taken to control open burning and to prevent land clearing using fire" ประเทศไทยได้มีการใช้คำแถลงตีความ (Interpretative Declaration) ของความหมายของคำว่า "and/or" คือ " for Thailand, the expression "and/or" in Article 4 (3) และ 9 (g) of the Agreement means "or" " (เอกสารแนบ 1) ซึ่งการแถลงตีความดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีความยืดหยุ่นในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเผาในที่โล่ง นอกจากนี้การให้สัตยาบันตามข้อตกลงอาเซียนจะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินมาตรการภายในประเทศในการติดตาม ควบคุม และป้องกันการเกิดไฟบนพื้นดิน การเผาในที่โล่ง และไฟป่า ซึ่งเป็นผลดีด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการลดปริมาณสารมลพิษและฝุ่นละอองในบรรยากาศ ซึ่งในขณะนี้ประเทศไทยมีความพร้อมในการให้สัตยาบันตามแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง (เอกสารแนบ 2) ซึ่งจะได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปจัดทำแผนปฏิบัติการต่อไป

จึงเห็นควรให้นำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง และการร่วมให้สัตยาบันตามข้อตกลงอาเซียน เรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน

ประเด็นเสนอเพื่อพิจารณา

ให้ความเห็นชอบตามมติคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ครั้งที่ 1/2546 วันที่ 9 มกราคม 2546 ดังนี้

1. เห็นชอบแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง (National Master Plan for Open Burning) และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปจัดทำแผนปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
2. เห็นชอบให้ประเทศไทยร่วมให้สัตยาบันต่อข้อตกลงอาเซียนด้านมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน และมอบหมายให้ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้ดำเนินการให้สัตยาบันต่อไป

(ร่าง)

แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง
(National Master Plan for Open Burning Control)

1. นิยาม

“การเผาในที่โล่ง” หมายความว่า ไฟไหม้ การเผาไหม้ หรือไฟลุกไหม้ใดๆ หรือการเผาวัสดุใดๆ ที่เกิดขึ้นในที่เปิดโล่ง โดยที่ฝุ่น ค้อน ก๊าซ และสารพิษอื่นจากการเผาไหม้ สามารถแพร่กระจายไปได้ในบรรยากาศ

“การควบคุมการเผาในที่โล่ง” หมายความว่า การใช้แนวทางปฏิบัติ มาตรการ กฎระเบียบ หรือกฎหมาย เพื่อควบคุมไฟไหม้ การเผาไหม้ หรือไฟลุกไหม้ใดๆ หรือการเผาวัสดุใดๆ ที่เกิดขึ้นในที่เปิดโล่ง โดยไม่ก่อให้เกิดไฟลุกลามและสามารถควบคุมหรือลดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2. สถานการณ์การเผาในที่โล่ง

การเผาในที่โล่ง (Open Burning) เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศหลักแหล่งหนึ่งที่ทำให้เกิดสารมลพิษทางอากาศ ได้แก่ ก๊าซต่างๆ ที่เกิดจากการเผาไหม้ อาทิ คาร์บอนมอนอกไซด์ ไนโตรเจนไดออกไซด์ สารอินทรีย์ระเหย รวมทั้งฝุ่นละออง ค้อน เถ้า เขม่า ซึ่งล้วนแต่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผาหญ้าหรือขยะริมเส้นทางจราจรจะเป็นสาเหตุของอุบัติเหตุบนท้องถนนทำให้สูญเสียชีวิตและทรัพย์สินมากมายเนื่องจากหมอกควันที่เกิดขึ้นไม่สามารถควบคุมได้ นอกจากนี้การเผากลางแจ้งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดไฟป่าเผาไหม้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่กว้าง ซึ่งการเผาในที่โล่งเกิดจาก 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

2.1 การเผาเศษพืชเศษวัสดุภาคการเกษตร

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีการปลูกพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง เป็นต้น ในการทำการเกษตรให้ได้ผลผลิตสูง สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการเตรียมดินที่จะทำการเพาะปลูก ซึ่งจะต้องมีการตากถางพื้นที่เพื่อกำจัดเศษพืช วิธีการที่ง่าย สะดวกและประหยัด สำหรับเกษตรกรที่นิยมใช้กันมาก คือ การเผา เช่น การเผาเศษฟางข้าว แม้ว่าปัจจุบันการนำเครื่องจักรมาใช้ในระบบการผลิตข้าว ได้แก่ การเตรียมดินด้วยรถไถแทนแรงงานสัตว์ การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องจักร โดยเฉพาะข้าวนาปรังที่มีการปลูกข้าวติดต่อกันอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง ต้องใช้ความเร่งรีบในการเตรียมดิน ไม่สามารถรอเวลาในการหมักฟางในนาให้นิ่มย่อยสลายก่อนการไถกลบ ปัญหาที่เกิดจากรถไถนาไม่สามารถตัดบดฟางข้าวและไถกลบในนาได้ง่าย ทำให้เกษตรกรหันมาใช้วิธีการเผาฟางในนาให้หมดไปหรือเบาบางลงก่อนที่จะใช้รถไถนาไถกลบเตรียมดินปลูกข้าวฤดูต่อไป นอกจากนี้ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตภาคการเกษตรบางชนิด เช่น อ้อย เกษตรกรต้องทำการเผาใบอ้อยให้มีปริมาณน้อยลงเพื่อให้ง่ายต่อการเก็บเกี่ยวอีกด้วย สำหรับการกำจัดเศษพืชประเภทอื่นๆ เกษตรกรมักจะใช้การเผาเช่นเดียวกัน

จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษตั้งแต่ปี 2536 เป็นต้นมา มีการตรวจพบปริมาณฝุ่นสูงในช่วงฤดูแล้ง โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่จังหวัดที่มีการทำการเกษตรมาก เช่น ปทุมธานี อโยธยา อ่างทอง ราชบุรี สระบุรี กาญจนบุรี นครสวรรค์ เชียงใหม่ ขอนแก่น เป็นต้น เนื่องจากสภาวะอากาศที่แห้งและนิ่งทำให้ฝุ่นสามารถแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศได้นานไม่ตกลงสู่พื้นดิน และในช่วงเวลาดังกล่าวเกษตรกรจะทำการเผาเศษวัสดุ เพื่อเตรียมพื้นที่การสำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูฝน จึงเป็นสาเหตุของการเกิดปริมาณฝุ่นสูงในช่วงฤดูแล้ง

จากการสำรวจชนิดและปริมาณวัสดุตอซังในพื้นที่การเกษตรของประเทศไทย เมื่อปี 2541 พบว่ามีปริมาณวัสดุตอซังรวมทั้งสิ้น 29.1 ล้านตันต่อปี และเมื่อคำนวณปริมาณการเกิดฝุ่นละอองจากการเผาวัสดุตอซังทั้งหมดจะเกิดฝุ่นละอองปริมาณทั้งสิ้น 58,200 - 407,400 ตัน (การเผาเศษพืช 1 ตัน จะทำให้เกิดฝุ่นละอองปริมาณ 2-14 กิโลกรัม)

2.2 การเผาขยะมูลฝอยจากชุมชน

ปริมาณของมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากชุมชนทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2544 มีปริมาณ 14 ล้านตันต่อปี อัตราการเพิ่มปริมาณขยะมูลฝอยเมื่อเทียบกับปี 2543 เฉลี่ย ร้อยละ 1.23 ต่อปี ในปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีเพียงร้อยละ 70 - 80 ที่ได้รับการเก็บขน และมีเพียงร้อยละ 30 ที่ได้รับการกำจัดถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ส่วนปริมาณขยะที่ไม่ได้รับการกำจัด ถูกกองทิ้งกลางแจ้ง รวมทั้งมีการเผาเป็นครั้งคราว มีประมาณ 10 ล้านตันต่อปี (คำนวณจากปริมาณขยะทั่วประเทศปี 2544) การดำเนินการดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาด้านมลพิษทางอากาศ เช่น ฝุ่นละออง เขม่า คาร์บอน ก๊าซ และโอโซน ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

จากการศึกษาพบว่า การเผาขยะ 1 กิโลกรัม ทำให้เกิดฝุ่นขนาดเล็กที่มีอันตรายต่อสุขภาพ 19 กรัม หรือเท่ากับ 45.7 กรัมต่อครัวเรือนต่อวัน (อัตราการผลิตของครัวเรือน 2-5 กิโลกรัมต่อวัน) นอกจากนี้ในขยะมูลฝอยที่มีพลาสติกปนอยู่ หากมีการเผาในที่โล่งจะก่อให้เกิดสารอินทรีย์ระเหยประมาณ 14 กรัมต่อขยะมูลฝอย 1 กิโลกรัม หรือประมาณ 35 กรัมต่อครัวเรือนต่อวัน โดยสารพิษที่พบ ได้แก่ เบนซีน ไดออกซิน ซึ่งสารทั้งสองดังกล่าวเป็นสารก่อมะเร็ง

2.3 ไฟป่า

ปัญหาไฟป่าที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่สาเหตุการเกิดไฟป่าเกิดจากคนที่จุดไฟเผาป่าด้วยวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เผาไร่ หาของป่า ล่าสัตว์ และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น หรืออาจเกิดจากความประมาท เลินเล่อ ขาดความรับผิดชอบ หรือทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อปัญหาไฟป่า

จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมในปี 2543 พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยมีพื้นที่ 107,531,243 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 33.4 ของพื้นที่ประเทศไทยทั้งหมด การสูญเสียพื้นที่ป่าไม้จากการถูกไฟป่าทำลายทั้งสิ้น ประมาณ 476,182.79 ไร่ จากพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศ หรือประมาณร้อยละ 0.44 ของพื้นที่ป่าทั่วประเทศ และจากรายงานของหน่วยงานควบคุมไฟป่าทั่วประเทศระหว่างเดือนตุลาคม 2544 - เมษายน 2545 พบว่ามีรายงานเกิดไฟป่าจำนวน 7,681 ครั้ง พื้นที่ป่าถูกไฟไหม้ทั้งหมด 149,885.80 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 0.14 ของพื้นที่ป่าทั่วประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจปีละหลายพันล้านบาท

3. ปัญหาและอุปสรรค

ที่ผ่านมาการดำเนินการเพื่อควบคุมการเผาในที่โล่งของประเทศไทยนั้น ไม่ว่าจะเป็นแผนงานและมาตรการต่างๆ ที่มีอยู่นั้นยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและขาดการผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง การดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปในลักษณะที่ต่างหน่วยงานต่างดำเนินการ ไม่มีการผนวกแผนงานระหว่างหน่วยงานในทางปฏิบัติ การประสานงานและการเชื่อมโยงการแก้ไข ปัญหาในเรื่องนี้ไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้การควบคุมการเผาในที่โล่งยังไม่สามารถเห็นผลในภาพรวมได้อย่างชัดเจน

4. นโยบายที่เกี่ยวข้อง

4.1 มติการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสเฉพาะกิจของอาเซียนด้านหมอกควัน (ASOEN Haze Technical Task Force – ASOEN HTTF) ครั้งที่ 12 และการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านหมอกควัน (ASEAN Ministerial Meeting on Haze – AMMH) ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 15 และ 16 เมษายน 2542 ณ ประเทศเนการา บรูไน ดารุสซาลาม ได้เห็นชอบให้ทุกประเทศในภูมิภาคอาเซียนมีการบังคับใช้นโยบายการห้ามเผา (Zero Burning Policy)

4.2 มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ 10/2544 เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2544 เรื่อง ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน เห็นชอบให้มีการดำเนินการเพื่อควบคุมการเผาในที่โล่ง กล่าวคือในระยะแรกควรเป็นการพัฒนาและสร้างทางเลือกให้กับเกษตรกร โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรนำเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตรนำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์แทนการนำไปเผา และเมื่อการดำเนินการดังกล่าวเริ่มมีผลในทางปฏิบัติมากขึ้น ประชาชนให้การยอมรับ การดำเนินการในขั้นต่อไปอาจจะต้องออกกฎหมายเพื่อมาควบคุมเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมปัญหาในเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น

4.3 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2545 เรื่องข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน ได้เห็นชอบและอนุมัติให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ร่วมลงนามในข้อตกลงเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน และเห็นชอบในหลักการกับการให้สัตยาบัน (Ratify) ต่อข้อตกลงดังกล่าว แต่ในการให้สัตยาบันเพื่อให้ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกโดยสมบูรณ์ ให้กระทำต่อเมื่อประเทศไทยมีความพร้อมในทางปฏิบัติ

5. วัตถุประสงค์

5.1 เพื่อเป็นการเตรียมแผนงานและมาตรการรองรับข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution)

5.2 เพื่อให้มีการนำ “นโยบายควบคุมการเผาในที่โล่ง” ไปใช้เป็นยุทธศาสตร์ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อการป้องกัน ลด และแก้ไขปัญหาหมอกควันทางอากาศที่เกิดจากการเผาในที่โล่ง และเป็นกรอบการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องเชื่อมโยงกัน

6. เป้าหมาย

6.1 การจัดการไฟฟ้า

ลดพื้นที่ไฟไหม้ป่าให้เหลือเพียงไม่เกินปีละ 300,000 ไร่

6.2 การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร

6.2.1 จัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตรทดแทนการเผาในพื้นที่อย่างน้อย 600,000 ไร่ ในปี 2550

6.2.2 นำเอาเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตรมาใช้เป็นพลังงานชีวมวล ทดแทนการใช้พลังงานในเชิงพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 21 และ 25 ของความต้องการใช้พลังงานในปี 2549 และ ปี 2554 ตามลำดับ

6.3 การจัดการขยะมูลฝอย

ลดการเผาการขยะมูลฝอยในที่โล่งโดยจัดให้มีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักวิธีและปลอดภัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัดทั้งหมด และมีการใช้ประโยชน์มูลฝอยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี 2549

7. ยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง

เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดกลยุทธ์ แนวทางและมาตรการดำเนินการครอบคลุมทุกภาคและกิจกรรมทั้งด้านกฎหมาย และด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นกลไกที่จะสนับสนุนให้มีการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติ ผลักดันให้มีการดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติในภาคต่าง ๆ ของประเทศ ทั้งภาครัฐส่วนกลางและท้องถิ่น ภาคเกษตรกรรม และประชาชน โดยมีกลยุทธ์ แนวทางและมาตรการดำเนินการ โดยสรุปดังนี้

7.1 ยุทธศาสตร์การรองรับข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน

กลยุทธ์ที่ 1 : การกำหนดหน่วยงานประสานการดำเนินการตามข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. แต่งตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่เป็น หน่วยงานกลางประสานการดำเนินการ(Focal Point) หน่วยงานที่มีอำนาจ (Competent Authorities) และศูนย์ติดตามตรวจสอบแห่งชาติ (National Monitoring Centre) พร้อมทั้งระบุอำนาจ หน้าที่ และทิศทางการประสานงานให้ชัดเจน

กลยุทธ์ที่ 2 : สร้างกลไกการติดตามตรวจสอบ

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. ดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อติดตามตรวจสอบ
 - ก. พื้นที่ที่อาจเกิดไฟไหม้ได้ ทุกพื้นที่
 - ข. ไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟฟ้าทั้งหมด
 - ค. สภาพสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่ไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟฟ้า
 - ง. มลพิษจากหมอกควันซึ่งเกิดจากไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟฟ้า ,

2. กำหนดแผนปฏิบัติและมาตรการเพื่อควบคุมและดับไฟในทันทีทันใด กรณีหากเกิดไฟไหม้ขึ้น
3. กำหนดแนวทางการประสานงานของศูนย์ติดตามตรวจสอบแห่งชาติ เพื่อให้มีการติดต่อสื่อสารกับศูนย์อาเซียน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในข้อตกลงอาเซียน รวมถึงการรายงานผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ หรือต่อสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 3 : การป้องกันการเกิดไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟฟ้า

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. สำรวจและเก็บข้อมูลพื้นที่เสี่ยงที่จะทำให้เกิดปัญหาหมอกควันข้ามแดน ทั้งในส่วนของไฟฟ้าและไฟบนพื้นดิน
2. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เสี่ยงเพื่อวางแผนการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหมอกควันข้ามแดน
3. สร้างระบบการติดตามตรวจสอบไฟบนพื้นดินและไฟฟ้าโดยประสานการดำเนินการอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน
4. ให้ความรู้ในการป้องกันการเกิดไฟฟ้าและไฟบนพื้นดินกับประชาชนในพื้นที่เสี่ยงที่จะทำให้เกิดปัญหาหมอกควันข้ามแดนอย่างต่อเนื่อง
5. การเตรียมเครื่องมือ บุคลากร และงบประมาณในการจัดการกับไฟบนพื้นดินและไฟฟ้า

กลยุทธ์ที่ 4 : การเตรียมความพร้อมในการดำเนินการร่วมกับประเทศภาคีอื่น

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. พัฒนากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ หรือดำเนินการร่วมกับประเทศภาคีอื่น เพื่อจัดการและควบคุมความเสี่ยงที่มีต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟฟ้า และจากหมอกควันที่เกี่ยวข้องที่เกิดจากไฟเหล่านั้น
2. จัดเตรียมวิธีปฏิบัติมาตรฐานตามความเหมาะสม เพื่อเป็นวิธีปฏิบัติระดับชาติ และเป็นวิธีปฏิบัติของความร่วมมือในระดับภูมิภาคที่ต้องดำเนินการตามข้อตกลง

กลยุทธ์ที่ 5 : การจัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินแห่งชาติ

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. จัดเตรียมมาตรการการดำเนินการกรณีเหตุฉุกเฉิน เพื่อรับมือและลดผลกระทบของไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟฟ้า และหมอกควันข้ามแดน
2. ประชาสัมพันธ์แผนปฏิบัติการฉุกเฉินดังกล่าวให้กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และมีการซักซ้อมการดำเนินการเป็นระยะเพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการ

กลยุทธ์ที่ 6 : การให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือด้านเทคนิคและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. จัดเตรียมมาตรการให้ความช่วยเหลือ หรือการร้องขอรับความช่วยเหลือจากประเทศภาคีอื่น หรือผ่านศูนย์อาเซียน ซึ่งรวมถึงสถานภาพและระดับการให้ความช่วยเหลือ หรือการรับความช่วยเหลือที่มีการเสนอมา

2. จัดเตรียมความพร้อมในการให้ความร่วมมือด้านเทคนิค และลดความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟฟ้า หรือมลพิษจากหมอกควันที่เกิดจากไฟเหล่านี้
3. ส่งเสริม และสนับสนุนแผนงานการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคนิค ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ระดับรากเหง้า และผลสืบเนื่องของมลพิษจากหมอกควัน รวมถึงวิถีทาง วิธีการ เทคนิค และเครื่องมืออุปกรณ์ สำหรับการจัดการไฟบนพื้นดินและ/หรือไฟฟ้า และการดับไฟ

7.2 ยุทธศาสตร์การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 1 : การส่งเสริมสนับสนุนเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อลดการเผาในที่โล่ง

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. พัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมมาใช้ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อลดปริมาณเศษพืชและวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร
2. จัดให้มีการดำเนินโครงการนำร่องเพื่อทดสอบกระบวนการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้การพัฒนามีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง
3. จัดให้มีกองทุน หรือ องค์การระดับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีและการส่งเสริมการลงทุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจ
4. จัดให้มีบริการที่ปรึกษาทางวิชาการในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพของท้องถิ่น ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและแนวทางในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่

กลยุทธ์ที่ 2 : การนำเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตรไปใช้ประโยชน์อื่น

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. พัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมเพื่อรวมตัวกัน ในการนำเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตรมาใช้ประโยชน์อื่นแทนการนำไปเผา เช่น นำมาเพาะเห็ด ทำปุ๋ยหมัก ทำถ่าน ทำเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรม เป็นสินค้าส่งขายในรูปแบบหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
3. สนับสนุนด้านการตลาดโดยหาแหล่งรองรับสินค้าที่กลุ่มได้ทำการผลิตขึ้นให้ครบวงจร และกระตุ้นให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุน โดยใช้มาตรการทางภาษีหรือมาตรการสร้างแรงจูงใจช่วย
4. วรรณคดีประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างแรงจูงใจ และปลูกจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม โดยการนำเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตรกลับมาใช้ประโยชน์

กลยุทธ์ที่ 3 : สนับสนุนการวิจัยในการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. สนับสนุนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรในส่วนท้องถิ่น ศึกษาการใช้ประโยชน์จากส่วนต่างๆ ของพืช เพื่อนำมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของหรือสินค้า ตลอดจนพัฒนาเทคนิคในการประดิษฐ์สินค้าจากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เป็นที่ต้องการของตลาด
2. สร้างแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้วิจัยเกิดแรงผลักดันที่จะทำการวิจัยในเรื่องการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่หลากหลาย

กลยุทธ์ที่ 4 : การจัดทำคู่มือ แนวทางในการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. รวบรวมองค์ความรู้ในการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหลายๆ แขนงเพื่อจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่
2. เผยแพร่เอกสารหรือคู่มือที่จัดทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย มีการฝึกอบรมและให้ความรู้เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
3. มีศูนย์บริการให้คำแนะนำ สาธิตการทำ การให้ช่วยเหลือแก่เกษตรกรแบบครบวงจร

7.3 ยุทธศาสตร์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นนี้สอดคล้องกับแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ 1 : ปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้มีการบริหารจัดการแบบครบวงจร

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. รณรงค์และประชาสัมพันธ์ตลอดจนจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุนให้ชุมชน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่างๆ มีการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่
2. สร้างกลไกการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยโดยการนำมาตรการทางเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้ เช่น การรับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี การจัดเก็บค่าธรรมเนียมและการเรียกคืนซากบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น
3. สนับสนุนให้องค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลจัดระบบแยกประเภทขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด และจัดระบบเก็บรวบรวมแบบแยกขยะมูลฝอยก่อนขนส่งไปยังสถานที่จัดการขยะมูลฝอยรวม
4. สนับสนุนให้แต่ละจังหวัดมีการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการ และทำความเข้าใจร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ได้แก่ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล
5. ให้แต่ละจังหวัดจัดหาสถานที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมสำหรับก่อสร้างศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร โดยให้สามารถรองรับขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดได้นานไม่น้อยกว่า 20 ปี

กลยุทธ์ที่ 2 : สนับสนุนให้มีเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยรวมทั้งการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกวัตถุดิบในการผลิตสินค้าจนถึงการนำวัสดุเหลือกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่
2. กำหนดให้เทคโนโลยีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเป็นระบบหลักที่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรต้องจัดให้มีในลำดับแรกของการดำเนินงาน
3. สนับสนุนให้ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรต้องมีเทคโนโลยีการคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ใหม่และการหมักขยะมูลฝอยอินทรีย์เป็นปุ๋ย
4. สนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอยและการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด

กลยุทธ์ที่ 3 : ปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยและการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. ปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้มีระเบียบและข้อบังคับที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย
2. ปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ดังนี้
 - 2.1 เพิ่มความเข้มงวดในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ในเรื่องการแลกเปลี่ยนของเสียระหว่างโรงงาน และการนำผลผลิตจากโรงงานคัดแยกไปใช้กับโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภท
 - 2.2 ออกประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อเพิ่มเติมสิทธิประโยชน์แก่โรงงานคัดแยกและแปรรูปและโรงงานที่ผลิตสินค้าจากวัตถุดิบรีไซเคิล
 - 2.3 ปรับปรุงและแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียมการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย โดยกำหนดค่าธรรมเนียมในอัตราสูงสำหรับผู้ผลิตสินค้าที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยในปริมาณมาก หรือก่อให้เกิดของเสียที่ยากแก่การเก็บรวบรวมและนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่
3. กำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับมาตรการสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการค้า
4. กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกลไกการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และการจัดการของเสียบรรจุภัณฑ์
5. กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมตั้งแต่การเก็บขน การขนส่ง และการกำจัด

6. กำหนดให้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการระบายของเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
7. กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้ควบคุมระบบกำจัดขยะมูลฝอยต้องได้รับการขึ้นทะเบียนและผ่านการอบรมด้านการเดินระบบกำจัดขยะมูลฝอย
8. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

กลยุทธ์ที่ 4 : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. เสริมสร้างเครือข่ายการจัดการเชิงบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาชุมชน ประชาชน และเจ้าหน้าที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยรวมทั้งการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่
2. กำหนดให้ผู้ดำเนินโครงการจัดการขยะมูลฝอยต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้แก่ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
3. กำหนดให้โครงการจัดการขยะมูลฝอยต้องมีผู้แทนในส่วนของประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการ
4. กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการก่อสร้างศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร
5. จัดให้มีการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชุมชนและสถาบันการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

กลยุทธ์ที่ 5 : กำหนดให้มีแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยในระดับจังหวัดเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน และกำหนดให้มีหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการบริหารจัดการแต่ละด้าน

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. กำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยในระดับจังหวัดและในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ครอบคลุมแผนการดำเนินงานด้านการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย
2. จัดแบ่งองค์กรบริหารจัดการออกเป็น 4 ระดับตามภาระหน้าที่ คือ
 - เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ในการจัดทำแนวทางลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดต้นทาง จัดระบบการเก็บขยะมูลฝอยแยกประเภท การขนส่งไปกำจัด และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมกำจัดขยะมูลฝอยที่สอดคล้องกับต้นทุนการจัดการ
 - องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรโดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นเป็นองค์กรร่วม
 - จังหวัดทำหน้าที่เป็นองค์กรประสานและกำกับดูแลให้การบริหารจัดการศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

- หน่วยงานราชการส่วนกลางทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนด้านวิชาการด้านกฎระเบียบและเกณฑ์ปฏิบัติต่างๆ
- 3. กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำการติดตามตรวจสอบและจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยรวมทั้งการลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย

กลยุทธ์ที่ 6 : สนับสนุนงบประมาณและจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการจัดการ

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. จัดลำดับความสำคัญของจังหวัดทั่วประเทศที่จะได้รับการอุดหนุนงบประมาณ
2. จัดสรรงบประมาณด้านการจัดการขยะมูลฝอยโดยให้ความสำคัญกับศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรเป็นลำดับแรก
3. จัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินงานลดและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย
4. สนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนพร้อมทั้งให้สิ่งจูงใจแก่ภาคเอกชนที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและธุรกิจเกี่ยวกับการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม
5. ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อกระตุ้นให้มีการลดปริมาณขยะมูลฝอยและการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น มาตรการเรียกคืนซากบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น
6. ใช้เครื่องมือทางภาษีส่งเสริมให้มีการจัดการบรรจุภัณฑ์และวัสดุเหลือใช้

7.4 ยุทธศาสตร์การจัดการไฟฟ้า

กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นนี้สอดคล้องกับแผนการจัดการไฟฟ้าแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ 1 : การป้องกันการเกิดไฟฟ้า

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป
2. การจัดทำฐานข้อมูลไฟฟ้า สร้างระบบการเตือนภัยไฟฟ้า
3. จัดตั้งอาสาสมัครป้องกันไฟฟ้า เป็นการฝึกอบรมจัดตั้งหน่วยอาสาเพื่อช่วยเหลือราชการในคราวจำเป็น
4. เตรียมความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งเรื่องการจัดการเชื้อเพลิง ได้แก่ การทำแนวกันไฟบริเวณพื้นที่รอยต่อระหว่างป่าไม้ที่สำคัญกับบริเวณที่อยู่อาศัยของประชาชน
5. เพิ่มประสิทธิภาพให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการจัดการกับไฟฟ้า

กลยุทธ์ที่ 2 : การตรวจติดตามไฟฟ้า

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. การสำรวจและเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำฐานข้อมูลสำหรับพื้นที่เสี่ยงในการเกิดไฟฟ้า
2. การคาดการณ์การเกิดไฟฟ้าจากสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ สภาพและการสะสมของเชื้อเพลิง สภาพเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยใกล้บริเวณพื้นที่ป่า
3. เพิ่มศักยภาพในการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังการเกิดไฟฟ้าทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค
4. การรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ไฟฟ้าที่อาจเกิดขึ้น เพื่อจัดทำรายงานประชาสัมพันธ์เผยแพร่สู่ประชาชนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 3 : การปฏิบัติการดับไฟฟ้า

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. ฝึกอบรมบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดับไฟฟ้าให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ทักษะเทคนิค เพื่อให้ปฏิบัติการดับไฟฟ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. จัดตั้งทีมอาสาสมัครดับไฟฟ้า เพื่อช่วยเหลือหน่วยงานราชการเมื่อคราวจำเป็น
3. การจัดเตรียมแผนปฏิบัติการดับไฟฟ้าที่มีความชัดเจนไว้ล่วงหน้าตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ไฟฟ้า
4. ประสานงานการสนับสนุนแจ้งขอกำลังสมทบจากหน่วยงานอื่น ในกรณีที่ไฟลุกลามจนเกินกำลังของหน่วยหนึ่งหน่วยใด

กลยุทธ์ที่ 4 : การฟื้นฟูสภาพหลังการเกิดไฟฟ้า

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. การฟื้นฟูสภาพอนามัยของประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับบาดเจ็บ
2. การฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากไฟฟ้า
3. การฟื้นฟูสภาพป่าไม้ให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

7.5 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน

กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นนี้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงานของประเทศ ช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2554 ของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ 1 : สนับสนุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. แกไขระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็กและรายเล็กมาก เพื่อลดต้นทุนในการเชื่อมโยงระบบเข้ากับระบบจำหน่ายของการไฟฟ้า
2. สนับสนุนการผลิตหรือเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้าจากวัสดุเหลือใช้ภาคการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2 : การใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นเชื้อเพลิง

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. การสนับสนุนให้มีทุนการศึกษา วิจัย ทุนพัฒนานักวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี วางรากฐานการสร้างความรู้ในระยะยาวให้ทัดเทียมกับของต่างประเทศ
2. ส่งเสริมให้มีการผลิตและใช้เตาหุงต้มประสิทธิภาพสูงให้เป็นที่นิยมในตลาด
3. ให้ความรู้ความเข้าใจ การสร้างค่านิยมการนำพลังงานหมุนเวียนมาใช้

กลยุทธ์ที่ 3 : การใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. การกำหนดราคาการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียน ให้มีราคาสูงกว่าไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานเชิงพาณิชย์ โดยใช้เงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ให้อยู่ในระดับที่จูงใจและคุ้มทุนต่อผู้ผลิตไฟฟ้า
2. มาตรการสนับสนุนการลงทุนและการจัดทำแผนการลงทุน โดยการสนับสนุนเอกชนในรูปแบบเงินหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ

กลยุทธ์ที่ 4 : ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในรูปแบบไตรภาคี

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. สร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน นักวิชาการ และผู้แทนชุมชน เพื่อนำไปสู่การทำงานร่วมกันตามเป้าหมาย
2. การให้องค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีพลังงานหมุนเวียน
3. การจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาและบริการข้อมูลการใช้พลังงานหมุนเวียน

7.6 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์

กลยุทธ์ที่ 1 : กลไกการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการควบคุมการเผาในที่โล่ง และมีส่วนร่วมในการลดมลพิษ

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. รณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและทัศนคติให้ประชาชน เกษตรกร และท้องถิ่น เห็นถึงผลกระทบจากการเผาในที่โล่ง และไฟป่า
2. สร้างกลไกและเครือข่ายให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล เผาไร่ร้าง มิให้มีการเผาในที่โล่ง และไฟป่า
3. จัดการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้บุคลากรของภาครัฐ ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น เกษตรกร ผู้ประกอบการ และบุคลากร ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเผาในที่โล่ง และไฟป่า
4. จัดทำและให้บริการข้อมูล ข่าวสาร เผยแพร่ผลงานวิจัยที่ประสบความสำเร็จทั้งในลักษณะโครงการสาธิต การจัดสัมมนา และการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับมาตรการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาในที่โล่ง

กลยุทธ์ที่ 2 : การกำหนดหลักเกณฑ์ และข้อปฏิบัติในการควบคุมการเผาในที่โล่ง

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการเผาวัสดุในที่โล่ง และแนวทางการใช้ "นโยบายควบคุมการเผาในที่โล่ง" ตลอดจนข้อปฏิบัติในการป้องกันและรักษาสุขภาพอนามัย เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
2. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงหลักเกณฑ์และแนวทางในการเผาวัสดุในที่โล่งอย่างถูกต้อง

7.7 ยุทธศาสตร์การใช้มาตรการทางด้านกฎหมาย

กลยุทธ์ที่ 1 : ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ และวิธีปฏิบัติงานของราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการควบคุมเผาในที่โล่ง

แนวทางและมาตรการดำเนินการ

1. เพิ่มเติม แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรจุหลักการควบคุมการเผาในที่โล่ง และกำหนดโทษไว้ในพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้มีระเบียบและข้อบังคับที่ชัดเจน
 2. เพิ่มเติม แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นเพื่อเพิ่มบทบาทเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการบังคับใช้กฎหมาย
 3. ปรับปรุงมาตรฐานฝุ่นละอองในบรรยากาศให้มีความเข้มงวดมากขึ้น
-